

MARIÀ MANENT

LA COLLITA
EN LA BOIRA

(1918 - 1920)

ELEGIES

POEMES DE PRIMAVERA

ODES

PUBLICACIONS DE «LA REVISTA»

LA REVISTA
BARCELONA : MCMXX

MARIÀ MANENT

LA COLLITA
EN LA BOIRA

(1918 - 1920) :

ELEGIES

POEMES DE PRIMAVERA

ODES

LA REVISTA
BARCELONA : MCMXX

DEL MATEIX AUTOR:

LA BRANCA, poemes (1916-1918)

SONETS I ODES, de John Keats (prefaci
d'Eugeni d'Ors)

Publicacions de «La Revista»

EN PREPARACIÓ:

POEMES DE RUPERT BROOKE

A
LA MEMÒRIA
DE
MANUEL GIRAL D'ARQUER

ELEGIES

OCTUBRE

Bull el most i la lluna s'aprima
i pels núvols esmola el coltell.

La frescor matinal regalima
aquets dies d'octubre novell.

Jo gustava en la rosa desfeta
la dolçor d'un record, — no sé quin —

quan tornà la musica discreta
de l'acàcia que es va alleugerint.

I m'ha dit la subtil Melangia,
que és en mi, tremolosa i fidel:

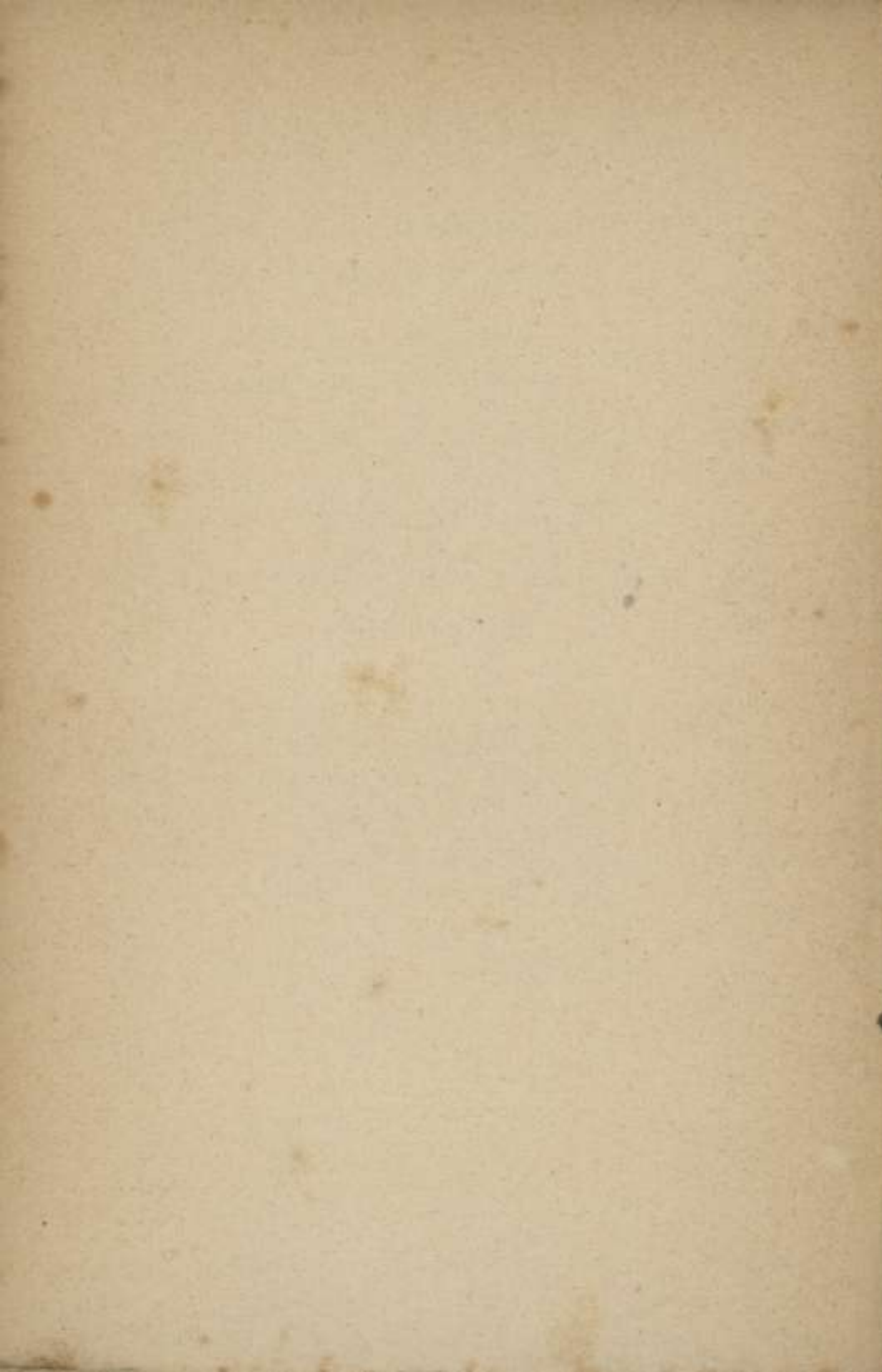
«Mira al món quina gran harmonia,
pins i vinyes i núvols de mel.

Mai no veies la serra tan clara
ni tan nou el color de la mar:

mes et manca la fina alimara
de la Joia que et vetlli la llar. »

Octubre 1918.

CANÇÓ TRISTA

Ai, gessamins exquisits
d'aquest poble de marina!
Floriu de cara a la mar,
vora l'acàcia polida,
floriu sota el llimoner,
o ran d'una aigua adormida,
quan les roses del jardí
ja's decanten una mica.

Jo me'ls contemplo de nit,
damunt la muralla grisa;
tremolen dins el perfum
i semblen estrelles vives.

De bon matí n'he collit,
quan les herbes són humides.
N'he collit un branc gentil
per donâ a la meva amiga.

Feia ombra el gessamí
damunt l'aigua d'una pica:
aigua verda i transparent,
amb núvols de molsa fina.

L'amiga ha oblidat el branc
i l'aroma s'esvaïa
damunt el piano antic,
dins la cambra recollida.
Ai, flors quin posat més trist,
estrelles sense clarícia!

Si fóssiu damunt son cor
tindria la vostra vida
un guany d'aroma immortal
i un glatir d'estrella viva.

Com els astres de la nit
que reposen una mica
a la carena ondulant
amb tremolors de celístia,
us fora bell reposar
damunt el pit de l'amiga.

N'he collit un branc de nit,
quan la llum és fonedissa.
La lluna ja minva un poc,

ix roja com una sindria,
amb un senyal de les dents
de fades enllaminides.

N'he collit un branca de nit
amb unes flors ben florides.
Pel silenci perfumat
la lluna tota es llanguia.
Ai, gessamins exquisits
d'aquest poble de marina!

Hi han boires al meu cor,
d'un nou refús de l'amiga:
les flors s'han quedat amb mi
i he vist com es decandien.

Gessamins collits de nit,
gessamins collits de dia:
sou una deixa mortal,
dins l'urna frèvol d'un llibre.

Vindran les vetlles d'hivern
i, flairant la deixa antiga,
dins la febre de ciutat
tindrà l'ànima encogida.

No veuré el rostre suau
com una rosa florida,

ni els llavis rojos i humids
ni aquelles trenes polides.
Entre boirines subtils,
seràs una ombra esllanguida,
amb el vestit de ponent
o el de les llunes blavisses.

Gessamins, doble refús :
o trista blancor marcida !
Seran llavor dins mon cor
i treuran nova florida :
faran flors de llanguiment
i aromes de melangia.

FLAMA D'ABRIL

El dia que el lotus flori,
ai las! la meva ment era errabunda
i no n'havia esment.

RABINDRANATH TAGORE

Els arbres fan una boirina verda
pels caminals on queia el nou ruixim.

Al cel, els núvols que la llum esquerda,
són una rosa, són un bell raïm.

Mon cor pesava com una despulla,
i preguntava l'esperit: — ¿Per què?

Si els pensaments han tret la nova fulla,
jo no ho sabia ni sentia re.

No em fou amiga la claror somorta
ni la plujeta com els diamants.

Un sol desig es deturà a ma porta
i ara extenia totes dugues mans.

Ai, mon desig, sota la pluja fina,
bon pidolaire que no us puc serví!

Els arbres pàl·lids fan una boirina,
cerqueu soplug però no pas en mi.—

Perfidiós el meu desig retorna,
i la flameta ja em prenia el cor:

s'alleugeria de la vesta morna
i esdevenia com la brasa d'or.

I el cor parlà transfigurat: — ¡Si ara,
sota aquets arbres que són tan humans,

amb l'amigueta de la vesta clara
mirés com cauen tots els diamants!

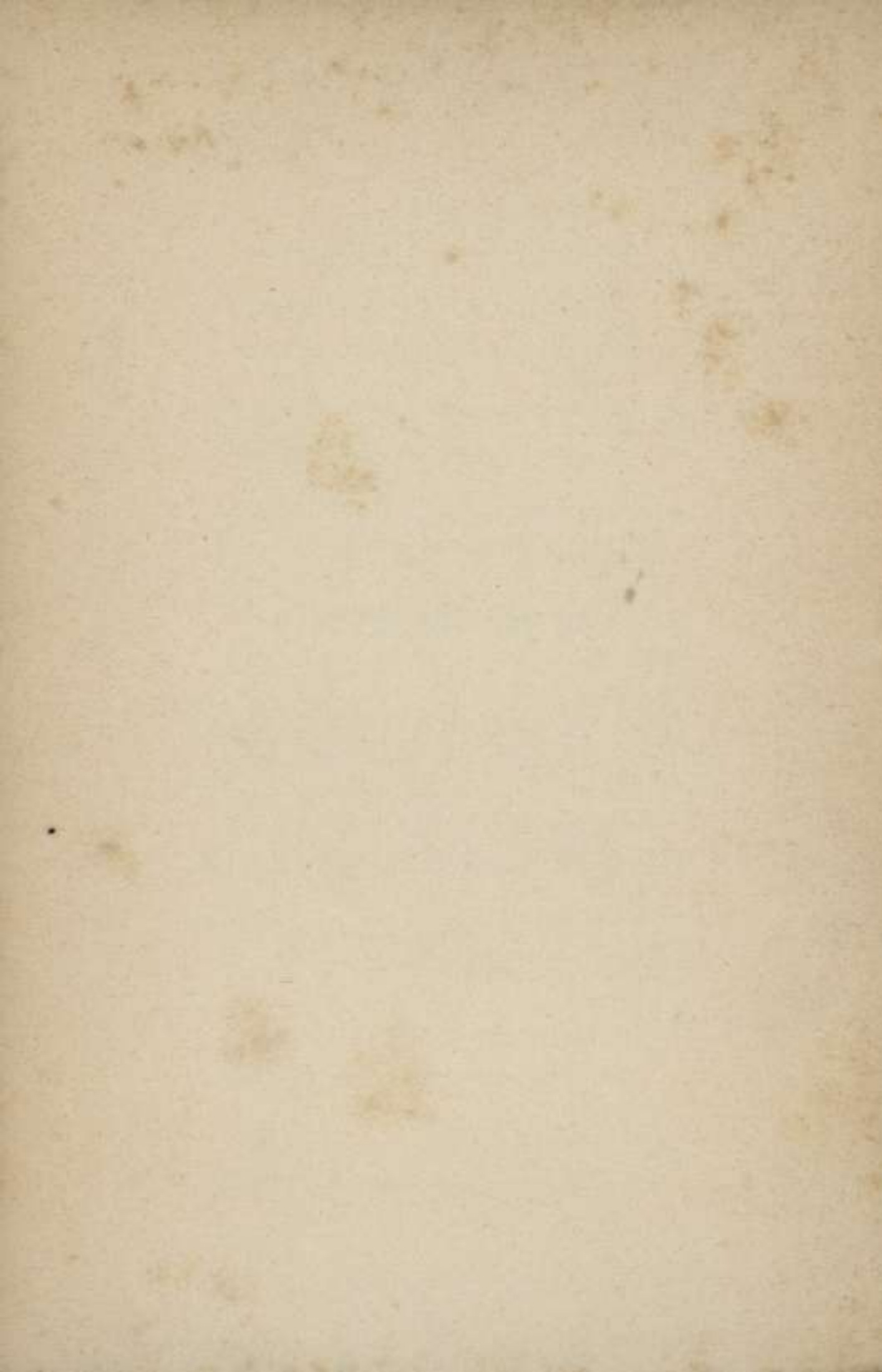
Diria: — Mira el dolç abet com plora
i l'alba fina amb el plomall d'argent.—

I passaria per la nostra vora
l'àngel que porta una estrelleta ardent.

I jo diria: — ¡Qui pogués haver-la,
perquè l'amiga la portés al pit!—

I es desfaria un núvol rosa-perla
deixant aromes vagues en la nit.

EL TEU ORGULL

Il mar la terra e il ciel miro e sorrido.

LEOPARDI

L'orgull et feia una aureola viva
i em vas deixar la solitud. Encara
sento dins mi l'esquinçament de l'hora:
un plor d'estels, un vol de fulles mortes
color d'aram i una boirina freda
damunt el cor. Jo vaig pensar que fora
la solitud ma vida taciturna
nodrint-se tota del record magnífic
i amarg del teu orgull, o dea clara!

Sense tos ulls, sense ta veu, ni l'ombra
de tos cabells damunt el front, ni el rostre
com una rosa pàl·lida, ma vida
seria tota una buidor, sonora
del teu record. Mes ton orgull em feia
un gran present: tot l'univers tornava
a ésser mon tresor. L'acàcia verda
damunt la pica transparent, el núvol

color de mel, l'atzur fresc com una aigua
immòbil d'esperit, l'estrella fina
i l'ampla mar i la musica clara
dels pins i aquell vinyâ com una púrpora...
tot retornava a mi dins el setembre
daurat i moridor. Bella avinença
feien al món les coses: harmonia
d'amor i claretat. O dea altiva!
Si per ta llum tot l'univers jaquia,
ton aspre orgull tot l'univers em torna
per omplenar ma solitud. I encara
hi veig al fons la teva llum més pura.

1920

IMATGES

I

Oliveres damunt de la terra
— gris de cendra damunt de la sang —
i la boira que al cor se m'aferra
i el cel tímid per un esboranc.

O tresor del record, com la gerra
que duu el sol en el ventre de fang
i té l'eura immortal que s'aferra
a la corba sonora del flanc!

II

Fou la tarda una llar malastruga
on llanguien el cor i la ment.
Era sol en la tarda feixuga
amb el núvol corbat del turment.

Però quan s'obscuria la terra —
com el vi més antic de l'hostal
en el fons he trobada la gerra
i m'omplia d'aroma el casal.

ELEGIA

Out of the day and night
A joy has taken flight;
Fresh spring, and summer and winter hoar,
Move my faint heart with grief, but with delight
No more — O, never more!

SHELLEY

Han dut els raïms, i la casa
és tota olorosa de most.
¿On és el cant i la fresca rasa,
la tarda fina i el ponent d'agost?

Hem vist passar la joia per la ruta
dels dies i les nits.
Hem vist la mar, la vela diminuta,
la rosa que tremola en nostres dits.

Hem vist els gessamins de les estrelles
i els gessamins que dúiem sobre el cor.
I ara en la fina bunió d'abelles
mor el setembre d'or.

Jo deia: — L'hora regalima encara
d'aquelles deixes de passat perfum.

La melangia, amb un sol gest de mare,
ens agermana dins la llum
que vessa el temps de l'àmfora més clara.

Ens agermana la proximitat
del comiat, (un dematí d'octubre
que el pàmpol serà púrpura i daurat
i sa crinera escamparà l'octubre
de boires i de bruc morat).

I, pressentint el comiat ardent,
la tremolosa pietat naixia
del nostre esguard indiferent,
que duia al fons de la melancolia
com un desig de pluges i de vent:

perquè esvais aquesta amarga espera
davant els pins de rosa i de vellut
i aquest engany de nova primavera,
amb baumes de raïms i amb el traüt
de la verema riallera.

Car en aquesta càndida bondat
de les muntanyes — verd i violeta —
en el gran cup il·luminat
del raïm blanc, com d'una flama neta,
l'astut setembre fa una rialleta,
freda i subtil com un licor fadat.

I diria que l'aire s'emporta
tot el perfum del cor i viu només
la vinya ardent i la musica forta
en la penumbra dels cellès;
la mòbil quietud de l'horta
i l'últim or al cim del llimonès.

Només l'engany perdura encar. S'exulta
nostre sentit dels baumes i la llum.
Gomfli's, Senyor, l'interior tumulte
per vénce' aquesta rosa i el perfum
que és fals i deixa una sabor de fum.

Ja fina el temps a vora tu. Ja minva,
donzella rosa, el doble corn
que, eixint dels núvols lleus, estimba
la minsa lluna. Ja declina entorn
aquesta olor de pins. L'estrella minva.

Trenqui's l'encís violentment! Els arbres
siguin planyents sota un oratge cru.
Sobtament m'allunyaré de tu,
donzella, sota el plany dels arbres.
Ara en l'engany dels dies, com cadavres
pasen les joies del record madú.

Ara en l'engany dels dies, que s'allarga
inútilment, amb tedi i or de sol:
licor feta de mel i fruita amarga,
setembre d'or, que la divina farga
del joi passat vol escondi i no vol,
amb tedi i pàmpol verd i llum de sol.

Octubre 1918

TRÈMULA LLUM, OLOR DE VINYES...

Trèmula llum, olor de vinyes, flabiol
d'un rossinyol ardent, que es lamenta i oblida.
Casta entre els arbres com una verge dormida,
una línia de blats ondula en el pujol.

Pur ocell de la nit que l'estel esgarrifes,
amb l'ànima sonora i plena de lament:
les roses mortes fan com pàl·lides catifes,
on es perd, errabunda, la llum del pensament.

Vora el plor d'un estel hi ha el parfum d'una rosa
silenciosa i tímida sota un cel massa pur.
Fa més viu ton aroma, aquest plor de l'atzur,
casta melancolia de mon ànima closa.

I mentre sobre el pit de cada Primavera
ton plor serà immortal, pur ocell de la nit,
morirà imperceptible mon lament, esvaït
vora un doll de parfum, o ma rosa lleugera!

Maig 1919

POEMES DE PRIMAVERA

SONET AMERICÀ .

A. G. Zaldumbide

La donzelleta del vellut vermell
no sé si és xilena o paraguaia.
Té el rostre bru del mar i del solell.
Té un chor de joves com la dea Maia.

Sembla que escolti l'au del paradís
i em digui al cor: — ¿Quin nou somriure esperes?
quan ella passa vora les palmeres,
davant la mar color d'aigua amb anís.

Entre la ratlla de les seves dents,
com en les cambres d'un palau d'ivori,
se m'hi perden un poc els pensaments.

I voldria ésser l'au del paradís
per coronar d'un càntic il·lusori
la palmereta que li fa ombradís.

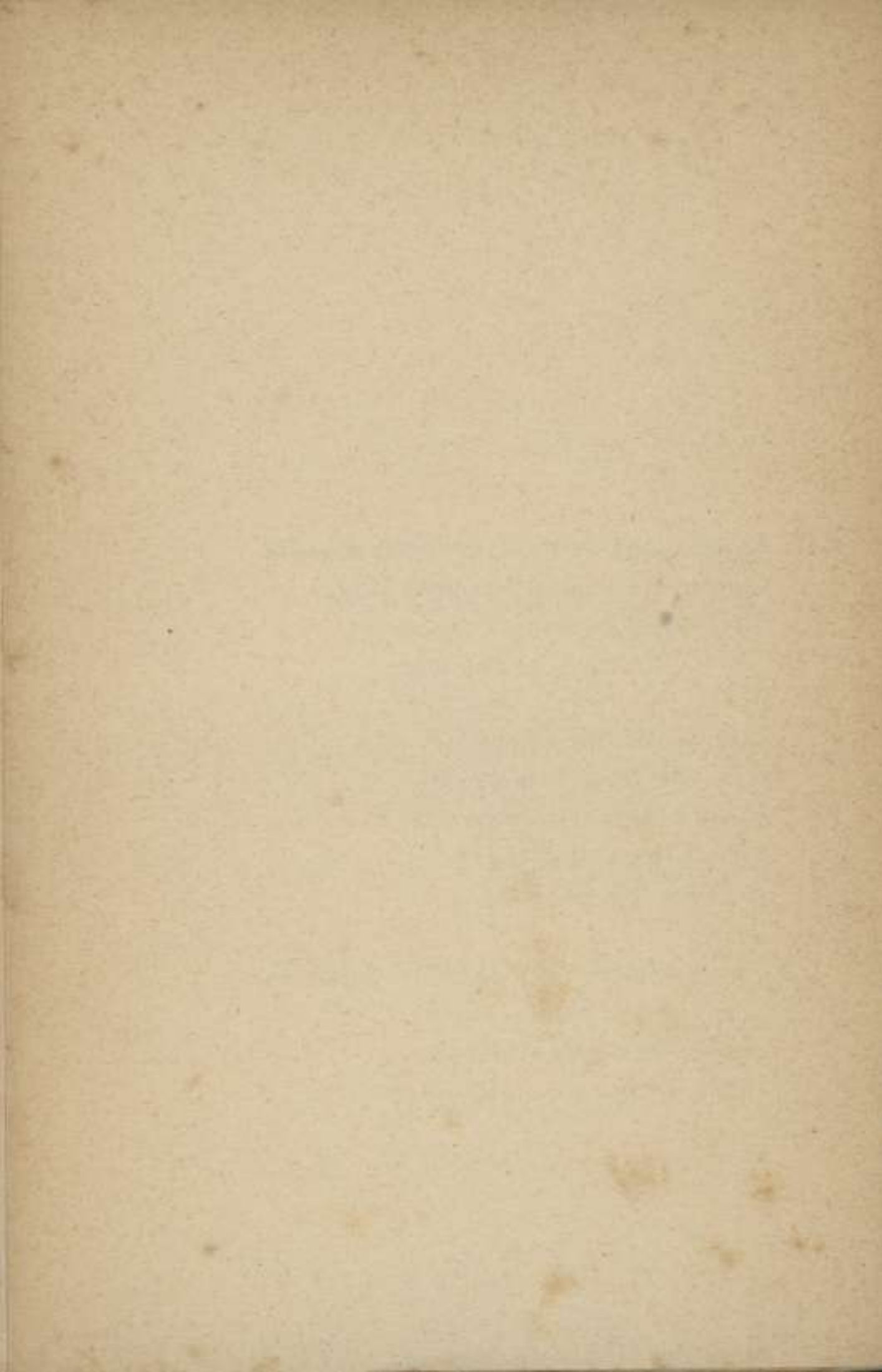
QUAN FINA EL MARÇ

Aquest temps, les noies, en sortint de missa,
compren la llum d'un branquilló florit.
Si el vent voleia fa una escampadissa
i són les flors paraules amb sentit.

Fines paraulas de la Primavera
que ja ens allarga la florida mà,
enjoiant la noia matinera
amb una branca lleugera
i la Ciutat amb un cel clà.

Són els pressentiments d'abril. La branca fina
té una color de roses i de mel
i pels terrats la roba s'il·lumina,
com una branca que enjoiés el cel.

MOMENT

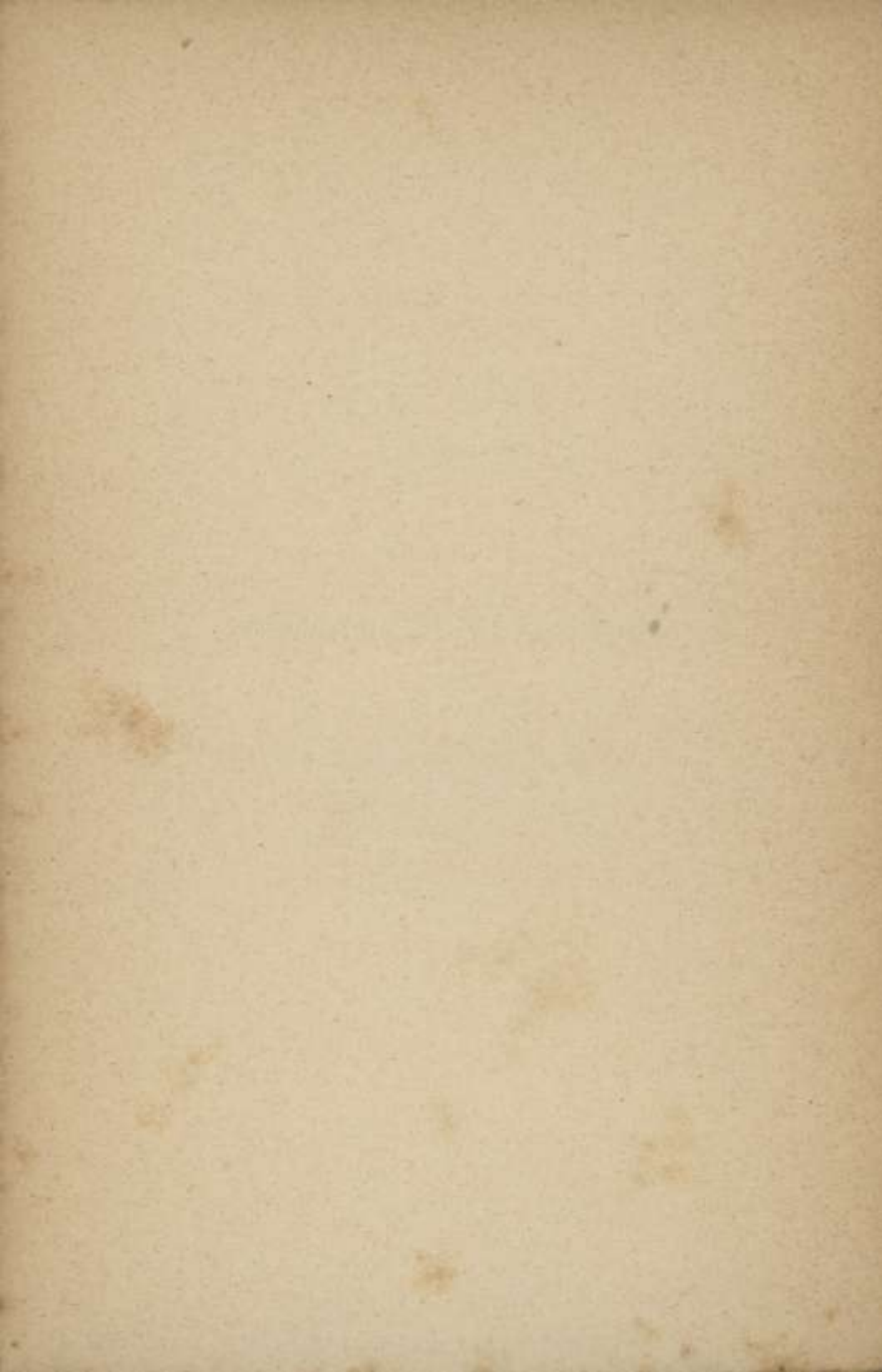
Entre el diàleg dels pins i la mar
el teu silenci acompanya el paisatge.
Si aquesta trena que et vola a l'atzar
té la color més gentil de la platja,

el gessamí que ara portes al pit
posa un perfum en la tarda apacible,
i jo diria que es torna sensible
la lleu aroma del teu esperit.

EL PRIMER DIA DE LA PRIMAVERA

A J. Millàs - Raurell

Aquest fill, Primavera, és un infant rebec.
Adés somriu i adés fa una ganyota.
Va caminant feixuc com la granota,
o, aeri com un àngel, fa un refrec
d'ales gentils, regalimant llum pura.

Els campanars li punxen la cintura
com un cilici espars. Plouen gotes de sang
i esquitxen el verd clar de les acàcies.
Mes el dia, rebel, defuig les gràcies.
del viure penitent.

Agafa un núvol blanc,
— voleiadís record de Carnestoltes —
i el rumbeja tot escabellat del vent,
com una gran perruca, graciosa i ardent.

El vent fa una remor litúrgica d'absoltes
o un riure fi de noia de quinze anys.
I passa el dia afollat, sense afanys.

Sota els peus li han fet pessigolles els tanys
més alts i més aguts d'una palmera.

Ell gira el cap i l'ardent cabellera
li roman presonera d'un malvat monument.
Deixa el cabell postís amb un lament
i s'en torna a fê estranyes follies.

Amb un sol buf esdevenen musties
mil violetes d'un jardí tancat.
I s'enfila i somriu amb un posat
de petit bon minyó que duu una banda
blau-cel, perquè ha sabut una faula gentil.

Amb un sol bri de solei encén mil
súbits clavells, fent joiosa garlanda
al balcó de les noies, pel carreró fidel,
mentre vola la roba sota el cel
que brilla fi com una linfa clara.
Com un doll de fontana damunt el carrer fosc,
s'embruta el cel de la fumera avara
que el fill vernal escampa amb aire tosc,
per apagar la joia de les mil clavellines.

I més enllà fa esgarips i xisclets,
trenca un vidre, s'emporta cortines,
distreu una donzella i li esbulla els boixets
i s'enduu nuvolades gegantines.

O dia foll! S'amara de perfum
i amb un braçat de núvols, perquè el sol no l'abrandi,
li tapa el rostre ple de llum
i trenca els raigs de sol com si fós sucre-candi.

Més vé la tarda i ja sent un fadic
i la cara li torna morada.
Perd l'alè juvenil. El vent no li és amic
i en silenci s'esmuny com l'alè d'una fada.

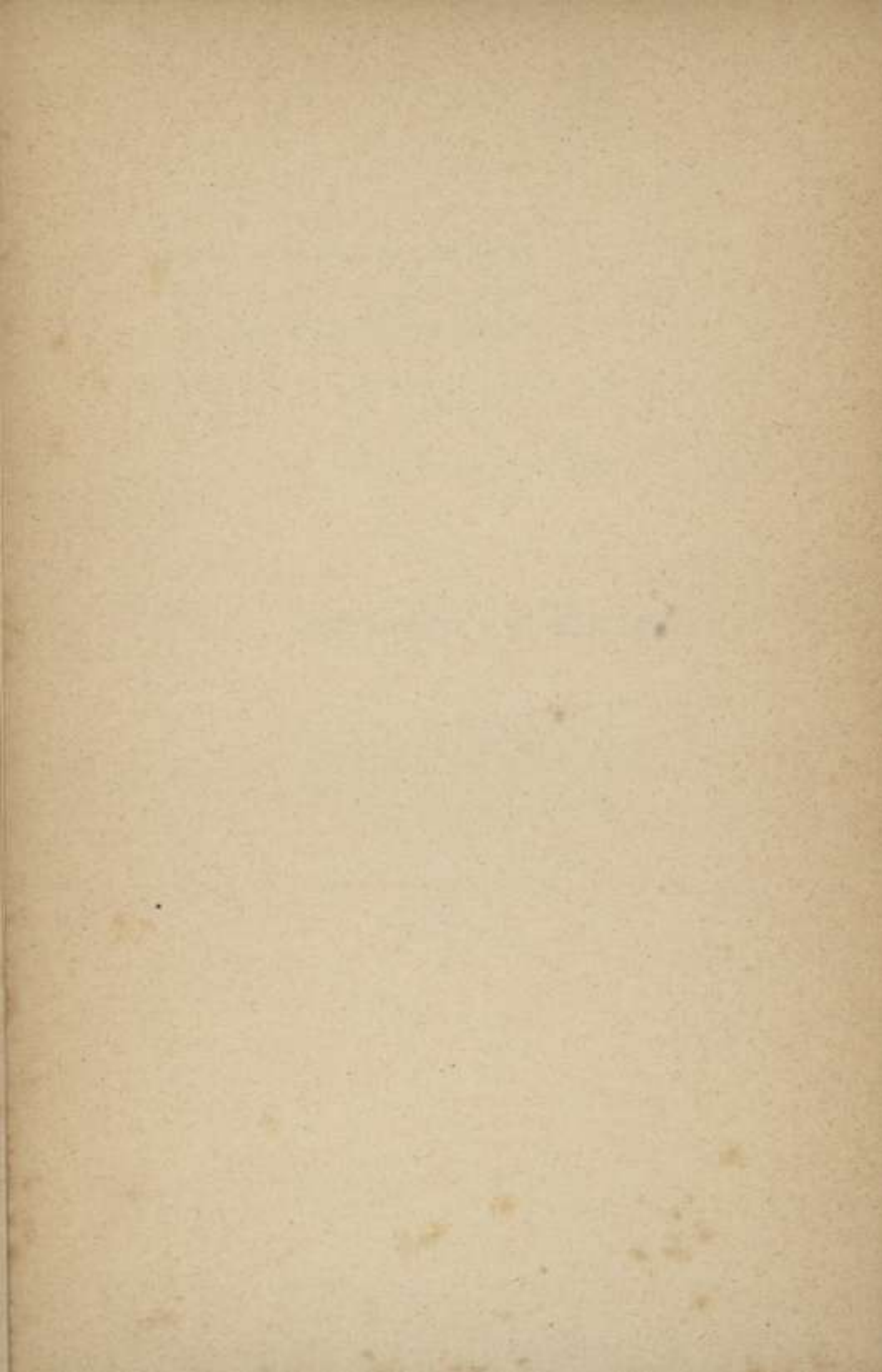
I aleshores li vé el remordiment
d'haver viscut una vida tan folla.
Camina amb la testa llanguent
i no fóra gosat de trencar una esclofolla.

Quan se li acostà l'hora de la mort,
veus que arriba el teu fill tot plorant, Primavera.
Ell qui fou tan esbojarrat i fort
i duia aquella estranya cabellera!

I ella tremola tota sota el cel,
com una mare novella. Vigila
les puncelles més fines i el més vívid estel.

I s'adorm pà'lida i tranquila
(vora un pi tremolós i al llindà
de la tímida lluna que s'enfila)
esperant el nou fill de l'endemà

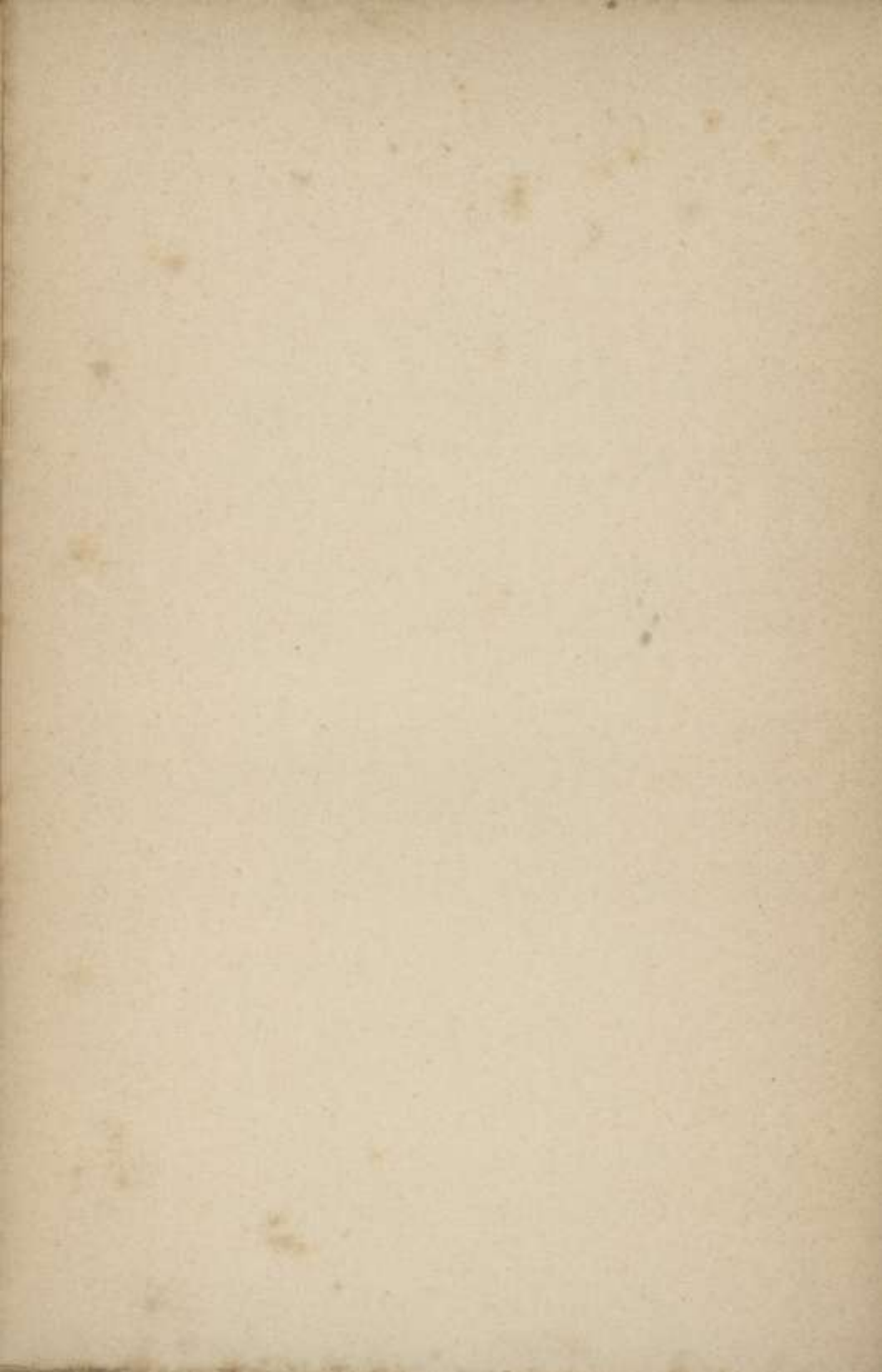
LES ACÀCIES SELVATGES

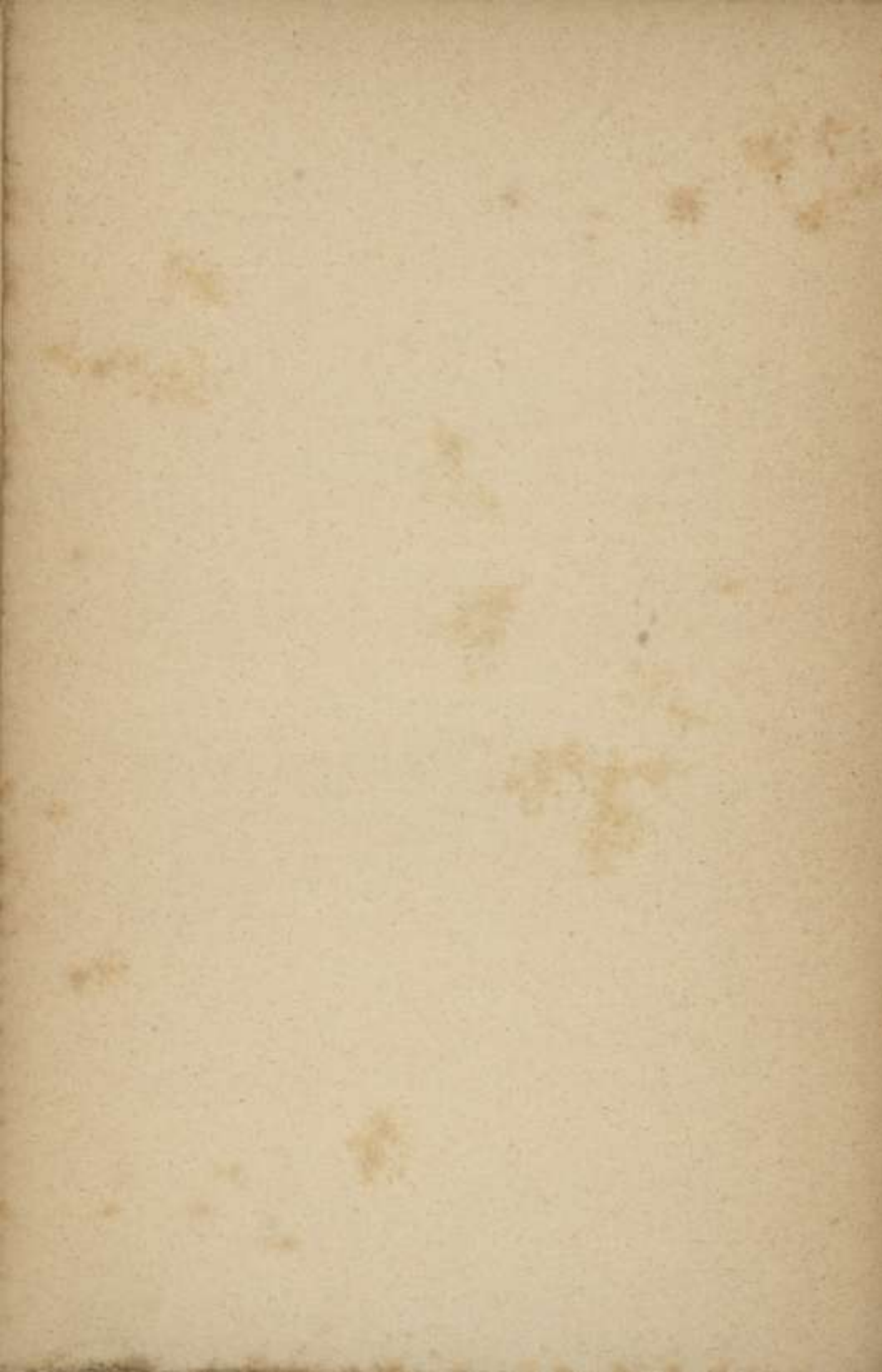
Les acàcies selvatges s'estan vora el camí,
esveltes amb la vesta molt tènue i florida.
La vernal agonia exhala un aire fi
i la flor tomba, lenta, amb l'aroma esvaïda.

Tal, les dolces amigues, dins la pàl·lida llum
d'algun record llunyà esveltes i lleugeres:
el vent imperceptible fa un vol de cabelleres
i cada ombra diàfana deixa un poc de perfum.

ODES

ODA

«But thy eternal summer shall not fade...»

SHAKESPEARE

Hi ha un arc d'acàcia florida
vora el verd pàl·lid del vinyà.

Hem sentit tremolar la vida
d'aquestes flors que el vent desfà.

Hem vist damunt la terra flonja
la mirada estesa del sol.

Un núvol color de taronja
a la carena atura el vol.

Matí clar d'aromes, grandesa
d'aquest cel a través del verd!

(Hi ha al fons la tenebra estesa
i les angúnies del desert.)

Tot s'ofereix com una rosa
que ens va florint arran del pit,

però tanca una perla closa,
amb amargs verins de la nit.

Acàcia florida i alta,
vinya que tens un marge bru:

no sentiú l'ànima malalta
que en els meus ulls tremola i lluu?

El blat nou i l'ombra sonora
i aquelles flors com un rull clar,

encara fan perfum d'aurora
i la Mort ja seu al llindar.

Tremolen llums de primavera
i dins l'aigua tremola el cel.

¿No fora un somni la lleugera
garlanda d'aquell mur fidel?

* * *

Potser les llums i la florida
i l'aroma del mur frescal

s'han posat al volt de ma vida
com una musica eternal!

Perquè dins la teva mirada
—com un cel que no es pot marcir—

hi ha encara la llum daurada
i les belles roses d'ahir.

I ton rostre com una aurora
apaga l'angúnia i la set.

No morirà l'ombra sonora
ni aquell núvol dins l'aire net,

ni l'acàcia florida i alta,
ni aquest vinyar tot ple de sol.

Tan frèvol que ets, però s'exalta
una llum segura al teu volt.

I ton braç d'ivori governa
i ton llavi és un fruit vermell.

I té un reflex de joia eterna
la seda i l'or de ton cabell.

Juliol 1920

ODA ANTIGA

I

L'ample matí que es desclou, em perfuma
d'un aire fresc que apagava l'estrella.
Aire dels cims, porta al frec de les ales
el baume fi que han copsat de la lluna.
Vé de la vall la jocunda harmonia
d'una campana que els núvols desperta;
i la riera els pollancrea vigilen
vora el canyar que les llances esmola.

II

Sento la sang en mon cos com la flama
d'aquesta aurora que encén les carenes.
Tot l'ample cel és per mi. S'il·lumina
el verd llunyà de les vinyes mig nues.

Els viaranys de la vall s'acoloren
d'un feix de sol. I la gràcil columna
del fum blavis posa una ombra lleugera
damunt l'or vell de les teules antigues.

III

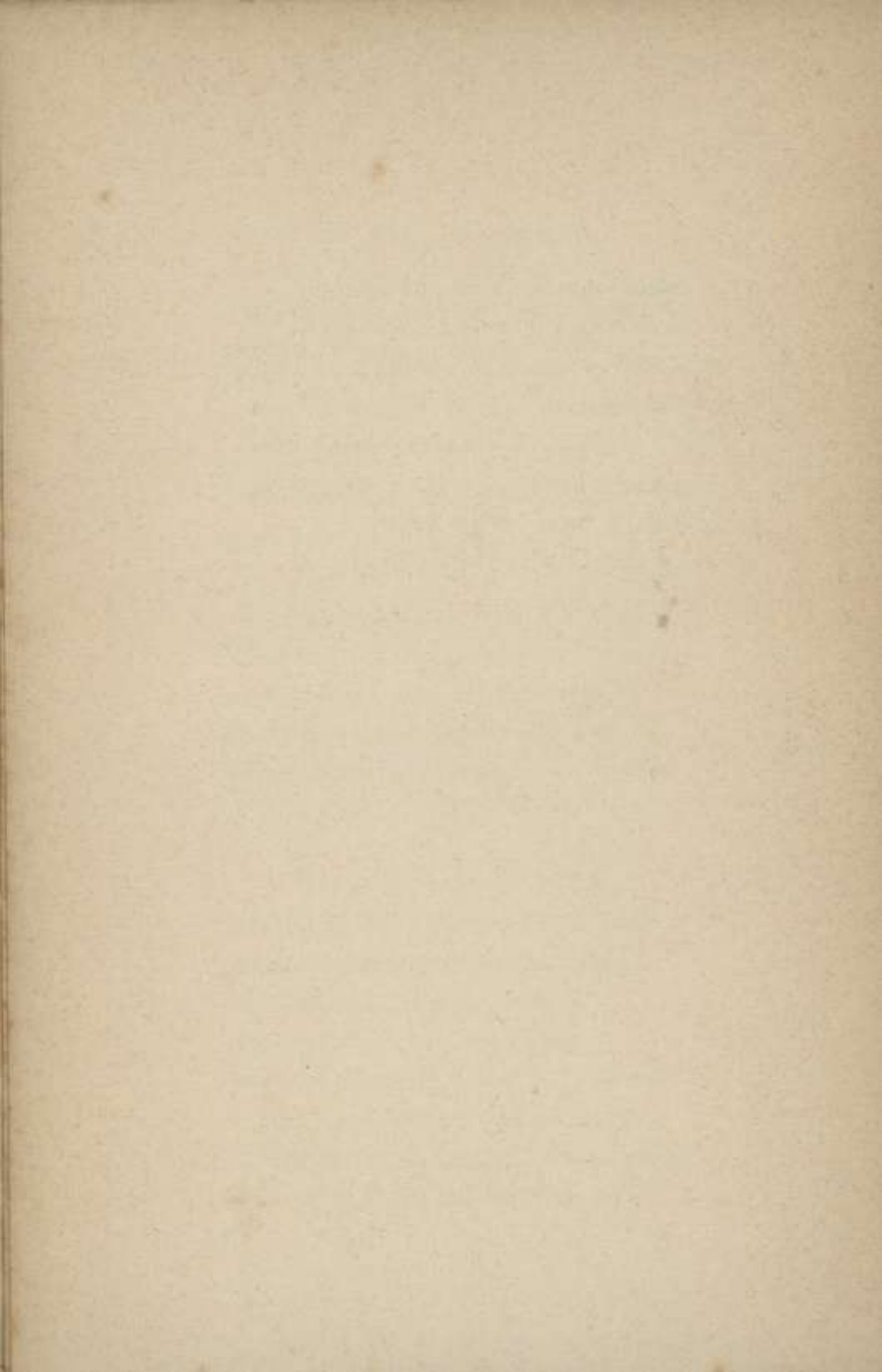
Deu-me, Senyô, aquest perfum de muntanya
quan lluu l'abril coronat de puncelles,
i és nou el cel com després d'una pluja
i el verd del blat ens renova la vida.
Quan brilla al sol la congesta llunyana
i els nuvolets com la rosa s'esberlen.
Deu-me el repos sota l'ampla corona
d'un pi sonor, ple de perles menudes.

IV

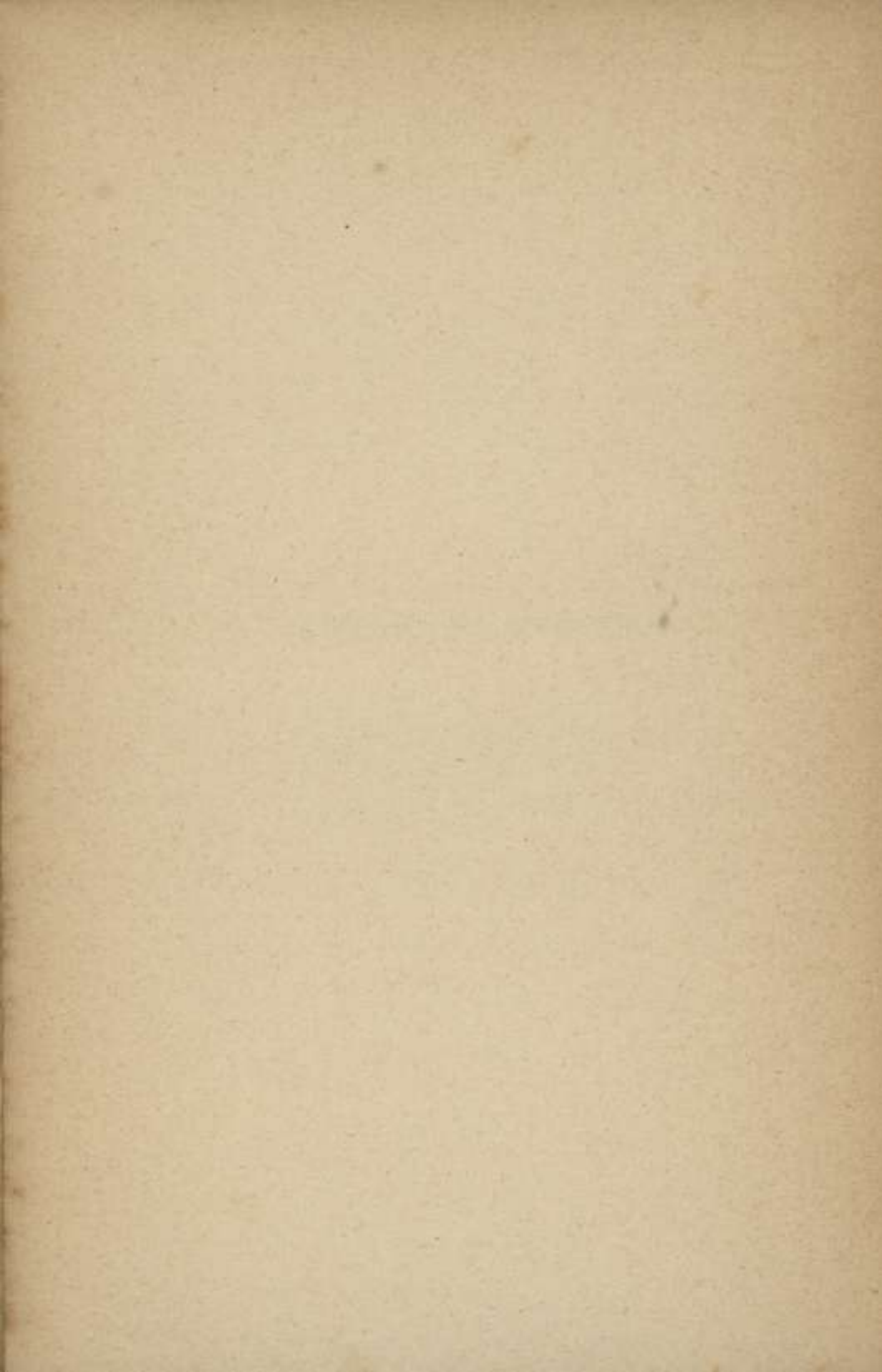
Joia del cim! D'aquest ample domini
dintre l'esguard posseesc tota cosa:
pins i carenes, estepes i núvols,
l'oliverar de metall i les vinyes.
Veig les colors de la vall, on governa
el seny humà, que en limita l'amplada.
Camps de rostoll i aquella ampla ferida
del troç on sagna la llum tremolosa.

V

L'ànima s'omple d'atzur. Es immòbil
l'ampla corrua d'abets. O muntanya,
ta solitud el meu seny purifica!
Si duc als llavis el gust de la cendra
hauré el consol de tes aigües més pures.
I si al meu front s'afeixuguen les ombres,
m'oferiràs tot el cel i la flama
aconhortant de les vives estrelles.

ELOGI DE LES GLICINES

A Jaume Bofill i Ferro.

Com t'emparen les roges boirines,
o Ciutat encalmada i subtil!

En la calma nocturna d'abril
em coronen raïms, de glicines.

D'aquest tronc tan eixut i retort
n'ha florit la collita aromada.

O raïms, si us petjava la Mort
devindrà una donzella gemada.

I només amb el vostre perfum,
(¿còm neixia de branques adustes?)

tornaríeu les dalles augustes
en garlandes d'aromes i llum.

He passat sota el bleix de la nit,
sense blau ni musica d'estrelles

i en el cor em brunzien abelles,
fent diversa remor de neguit.

I sentia la boira del cel
relliscant al damunt de ma vida.

Melangia: ¿quin guia fidel
m'ha portat a la casa florida?

Tu que vetlles els núvols més clàs
i l'acàcia i el bruc de les comes:

¿quina dea menava el meu pas
fins al tàlem d'aquestes aromes?

ODA ALS CARROS MATINERS

¿Sóc en el llit sense trontoll,
ara que l'alba els finestrons colora
o duc als llavis un bri de fonoll,
dintre d'un carro perfumat de boll,
pels empedrats de la Ciutat sonora?

Aquest trontoll tan seguit
tot el meu cos sotraga,—jo diria.
I el so dels picarols m'ha deixondit,
—ritme valent, clara melodia—
com si el cavall m'arrossegés el llit.

Són filagarses de tenebra
els guarniments, amb un or malaltís.
Les morisques de coure han deixondit el gebre
de les roderes, vidre fonedís.
L'euga ha vist en la pura tenebra
les estrelles caient a l'abis.

I ha sentit pel camí del tossal
el refrec perfumat de la pineda.
Tot el cel era fi com la seda
i en el cim de la vela, el fanal
ha copsat dintre de la llauna freda
el batec d'una estrella immortal.

RECORD DELS TEUS ULLS...

I

Record dels teus ulls, — clara nit
d'abril, amb aromes, i pàl·lida, —
còm traspues en l'ombra càlida
dels núvols de mon esperit!

II

Han segat les messes ardents
i el vent s'enduu l'or de ma vida.
¿ On és la niella florida
i aquells blats tan alts i lluents?

III

Com la collita arran de cel,
damunt ma terra fadigada
fulguren, humids de rosada,
tos cabells d'una llum rebel.

IV

I seré el vent sense camí,
seré el bosc nu, l'herba mesquina,
però tindrè ta llum divina
tota dispersa al fons de mi.

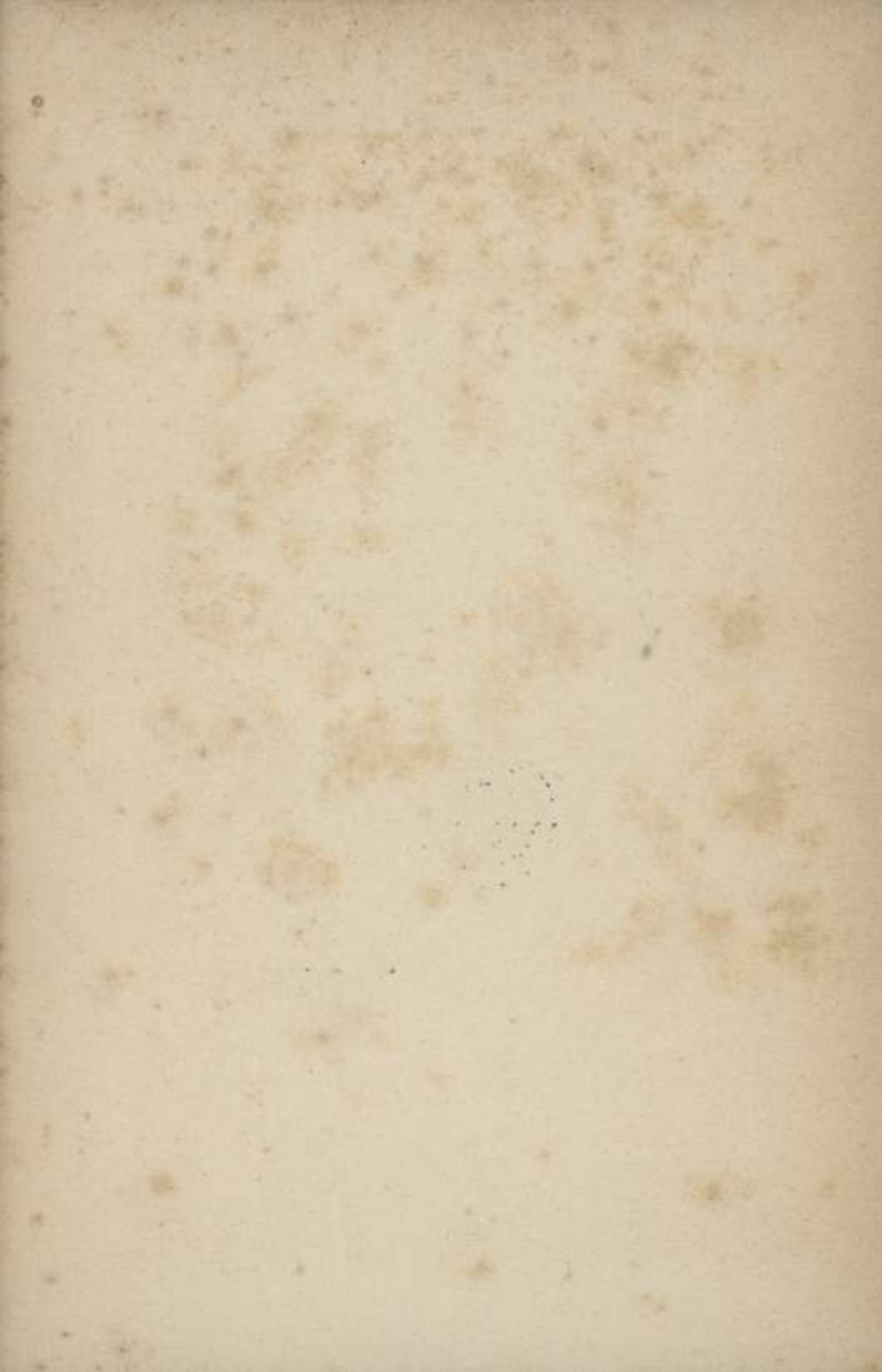
Octubre 1920

INDEX

	<u>Pàgs.</u>
ELEGIES :	
Octubre	11
Cançó trista	15
Flama d'abril.	21
El teu orgull	25
Imatges.	29
Elegia	33
Trèmula llum, olor de vinyes	39
POEMES DE PRIMAVERA :	
Sonet americà	45
Quan fina el març	49
Moment	53
El primer dia de la Primavera	57
Les acàcies selvatges	63
ODES :	
Oda	69
Oda antiga	75
Elogi de les glicines	81
Oda als carros matiners	85
Record dels teus ulls	89

AQUEST LLIBRE DE MARIÀ MANENT, QUARANTÉ DE
LES PUBLICACIONS DE « LA REVISTA », FOU
ACABAT D'ESTAMPAR EN ELS OBRADORS
D'« ATENES ARTS GRÁFIQUES »
TALLERS 51 I 53 INTERIOR
EL 25 DE NOVEMBRE
DE MCMXX

 Biblioteca
de Catalunya

Ass. D-IEC-BRA0

Cl. 1001299530

Top.

RiA-8
1970

 Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

DL
80

BIBLIOTECA DE CATALUNYA

1001299530

12²
INSTITUT D'ESTUDIS
CATALANS

Bibl. Carles Riba

Reg. 198

Sig. 733.5

19 Man

PUBLICACIONES DE «LA REVISTA»

N.º 40

3 PESSETES